

AGDER
LAGMANNSRETT

Arendal

Kristiansand

Tønsberg

Skien

Årsmelding

2015

Årsmelding 2015

Agder lagmannsrett ønsker med denne årsmeldingen å gi en kort presentasjon av arbeidet i domstolen i 2015. I tråd med tidligere årsmeldinger har vi lagt vekt på å informere på en oversiktlig og kortfattet måte.

Målgruppen er ikke først og fremst andre domstoler og de profesjonelle aktørene, men de som på forhånd ikke har inngående kjennskap til domstolens arbeid.

Tanken er at meddommere, lagrettemedlemmer, parter, vitner og andre som kommer i kontakt med domstolen som skoleklasser etc, gjennom denne trykksaken skal bli bedre kjent med Agder lagmannsrett og våre oppgaver. Vi viser for øvrig til våre internettsider på www.domstol.no/agder

Agder lagmannsrett er ankeinstansen for Agder lagdømme, og er den tredje største av de seks lagmannsrettene i Norge. Lagdømmet dekker de tre lagsoknene Vestfold, Telemark, og Aust-Agder og Vest-Agder.

Agder lagmannsrett er ankeinstans for de ti tingrettene i lagdømmet, og for visse avgjørelser i de seks jordskifterettene i distriktet og i Agder jordskifteoverrett.

Lagmannsretten har kontorlokalene sine i Skien, og alle ansatte har sin faste arbeidsplass i tinghuset der. De fleste ankeforhandlingene blir holdt i rettssalene til lagmannsretten i tinghusene i Tønsberg, Skien, Arendal og Kristiansand.

Organisasjon, HMS, lokaler, utstyr og økonomi

Organisasjon – bemanning

Agder lagmannsrett har pr 31.12.2015, tildelt 37 årsverk: Førstelagmann, lagmann, 21 lagdommer-embeter, 1 administrasjonssjef og 13 saksbehandlerstillinger.

Domstolen ledes av en ledergruppe bestående av førstelagmann, lagmann og administrasjonssjef.

I 2015 hadde domstolen følgende ansatte:
Førstelagmann Dag Bugge Nordén
Lagmann Reidun Wallevik

Lagdommere

Hanne Helle Arnesen, Anders Bahr, Odd Douzette, Anne-Kristine Hagli, Rune Bård Hansen, Asbjørn Nes Hansen, Jan Helliesen, Erland Henrichsen, Erik N. Holth, Tone Kleven, Karl-Einar Knudsen, Guro Vale Kvavik, Øistein Langbakk, Marianne Linnestad, Arne Lyng, Helge Nilsen, Jan Morten Olsen, Nils Ole Simonsen, Espen Ødegaard, Paal Christian Aartun

Konstituert lagdommer: Kristin Barth-Larsen til 30.06.2015. Maria Torvund fra 01.10.2015

Ett dommerembete er holdt ledig pga manglende økonomiske ressurser.

Administrasjonssjef

Administrasjonssjef Geir Johansen

Saksbehandlere

Tommy Busk (tiltrådt 15.10.2015), Eva B. Christensen, Agathe Duun Grande, Liv Berit Hanssen, Liv B. Kempen, Anne Lene Grini Kvam, Bente Nerli Myhra, Ellen K. Siljan Nyhus, Kristin Villanger (sluttet 02.12. 2015), Ingeborg Slaathaug, Siv A. Strømmodden, Lisbeth Røra Stulen, Kristin Unneberg Tangvald, Heidi Viken

Vikar

Bente M. Ingebretsen

Rettsbetjenter

Tinghuset i Skien:

Kjell Øksholt, Arne Kleiv

Tinghuset i Tønsberg:

Vigdis Ugland Nasset, Tor Inderaak

Tinghuset i Arendal:

Steinar Johnsen, Harald Ivar Emanuelsen

Tinghuset i Kristiansand:

Per Arnfinn Pedersen, Nandrup Einar Abrahamsen

Lagmannsretten har i tillegg benyttet 14 ekstraordinære lagdommere i 2015. Ekstraordinære dommere er pensjonerte jurister, fortrinnsvis dommere, som kan tilkalles til den enkelte sak.

Ekstraordinære lagdommere i 2015 har vært:

Lagdommer Åse Berg, lagdommer Ivar Danielsen, lagdommer Rune Jensen, lagdommer Torgeir Lilleland, tingrettsdommer Gunnar S. Andreassen, ting-rettsdommer Sverre Jansen, tingrettsdommer Ivar A. Oftedahl, sorenskriver Øyvind Smukkestad, sorenskriver Jens Kristian Elstad, sorenskriver Tor Gjone, tingrettsdommer Nils Henrik Johansen, sorenskriver Harald Jølle, tingrettsdommer Arve Lien, førstelagmann Bjørn Solbakken.

Vitnestøtte

Norges Røde Kors og Domstoladministrasjonen har inngått en rammeavtale om etablering av vitnestøtteordning ved domstolene. En vitnestøtte er en frivillig person som bistår personer som skal vitne i en rettssak. Vitnestøtten yter først og fremst medmenneskelig støtte, sørger dernest for å gi praktisk informasjon og veiledning til vitnene, både før og umiddelbart etter rettsmøtet, og kanskje også under rettsmøtet enkelte ganger.

Det er vitnestøtteordning ved tinghusene i Skien, Arendal og Kristiansand.

En medarbeider har slutta i 2015:

Kristin Villanger

Kristin Villanger slutta i Agder lagmannsrett 1. desember 2015 etter å ha vore fast tilsett som saksbehandlar i domstolen sidan 1. april 1986. Ho har vore innom dei aller fleste arbeidsoppgåvene som saksbehandlar i lagmannsretten, mellom anna mange år som protokollfører i lagrettesaker, og dei siste åra som hovudansvarleg for ekspedering av ankar til Høgsterett.

HMS – Sikkerhet

Det er gjennomført vernerunde i domstolen, og sikkerhetsarbeidet følges opp overfor nyansatte. Det er i samarbeid med Nedre Telemark tingrett, gjennomført 2 førstehjelpskurs med repetisjon av hjertestarter.

Kompetanse

Domstolen benytter flere av opplæringstiltakene som arrangeres av Domstoladministrasjonen. I tillegg arrangeres flere temadager og møter lokalt. Sommerseminaret vårt i år gikk til Silkeborg og Viborg i Danmark. Vi hadde et svært interessant besøk hos Vestre landsrett i Viborg, og vi fikk følge en sak som vakte stort engasjement hos samtlige. Vestre landsrett hadde nylig flyttet inn i nytt staselig tinghus, som også vakte noe misunnelse hos oss. I Silkeborg ble vi presentert for Silkeborgs kunstner by, der vi blant annet var innom Silkeborgs største galleri.

Lokaler

Domstolen har to rettssaler i hver av byene Kristiansand, Tønsberg og Skien, og en sal i Arendal. Salene er i tinghusene i byene.

Utstyr

Alle tinghusene har informasjonstavler som viser hvilke saker som behandles til enhver tid, samt i hvilken rettssal. Disse oppdateres automatisk fra domstolens sakssystem. I tillegg vises praktisk

Tinghuset i Skien

På sidene som følger vil du få informasjon om:

- Vitner
 - ✓ Vitnestøtte
 - ✓ Rettsbetjent
- Utgiftsgodtgjørelse (refusjon av utgifter)
- Generell informasjon:
 - ✓ Toaletter
 - ✓ Kantine og varmdrikkautomat
 - ✓ Kameraovervåking
 - ✓ Røyking
 - ✓ Bilde og lydopptak
 - ✓ Mobiltelefon

informasjon på egne skjermer i flere av tinghusene. I Skien er det i år installert trådløst gjestenettverk i hele Tinghuset. Det er også installert ny sentralbordløsning med IP-telefoni.

Økonomi

Domstolen fikk tildelt til sammen ca 43,3 millioner kroner til drift i 2015. Av den samlede bevilgningen ble ca 36,7 millioner kroner brukt til lønn til fast ansatte, vikarer, ekstraordinære og tilkalte dommere og rettsbetjenter, samt arbeidsgiveravgift, og ca 1,8 millioner til leie av lokaler. Disse faste utgiftene utgjør ca 88,9 % av den samlede bevilgningen.

En annen vesentlig utgift er reiseutgifter som i 2015 utgjorde ca. kr 2,0 millioner.

I tillegg til utgifter i forbindelse med driften av domstolen, foretas utbetalinger direkte knyttet til den enkelte straffesaken. Utbetalingene dekker godt-

gjørelse og reiseutgifter til oppnevnte forsvarere, bistandsadvokater, sakkyndige, meddommere, tolker og vitner. Videre foretas det utbetalinger i forbindelse med fri retts hjelp i sivile saker og saksomkostninger som staten har blitt idømt. Til sammen utgjør disse utbetalingene ca 24,1 millioner kroner i 2015.

Smalhans i 2016

Domstolene ble heller ingen budsjettvinner i 2016. Som resultat av Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2016, har Domstoladministrasjonen besluttet at det må foretas innsparinger på domstolenes driftsbudsjett med 18 millioner kroner i 2016. Det er derfor innført stillingsstopp inntil videre. Varigheten av tiltaket er usikker. Ifølge Domstoladministrasjonen er det grunn til å tro at domstolene med dagens budsjettammer vil måtte nedbemannes. Forventede konsekvenser er oppbygging av restanser og økt saksbehandlingstid.

I tillegg er lagmannsrettenes reisebudsjett redusert. Det er forutsatt at lagmannsrettene skal spare reiseutgifter med 2 millioner kroner ved å trekke flere saker til administrasjonsstedet. Det er ansett å

være en bedre løsning å velte kostnadene over på domstolens brukere. En stor del av disse merkostnadene dekkes av andre poster på statsbudsjettet. Det gjelder for eksempel kostnader til forsvarere og bistandsadvokater, vitner i straffesaker og generelt alle merkostnader for politi og påtalemyndighet. Det er derfor vanskelig å vite hva nettoeffekten blir. Agder lagmannsrett er pålagt å spare 300 000 kroner. Det vil derfor være nødvendig å trekke flere saker til Skien. Dette vil særlig ramme sivile saker og mindre straffesaker fra Tønsberg. Vi beklager den ulempe dette medfører for dem som blir berørt.

Agder lagmannsrett og Agder jordskifteoverrett blir slått sammen

Fra 1. januar 2016 trer ny jordskiftelov (Lov om fastsetjing og endring av eigedoms- og rettshøve på fast eigedom m.m. av 21. juni 2013 nr. 100). Loven erstatter jordskifteloven fra 1979. Med den nye loven endres rettsmiddelordningen. Fram til årsskiftet kunne saker fra jordskifterettene ankes enten til lagmannsrett eller jordskifteoverrett avhengig av sakstype. Heretter er lagmannsretten eneste ankeinstans for saker fra jordskifterettene. Agder jordskifteoverrett blir integrert i Agder lagmannsrett. Sammensetningen av lagmannsretten vil variere avhengig av type avgjørelse som ankes.

En nærmere orientering om reformen er gitt på lagmannsrettens hjemmeside. Der finnes også Agder jordskifteoverretts årsmelding for 2015, som blir den siste.

Saksavvikling og statistikk

Tilgang og avvikling av saker

Inngangen på sivile ankesaker har hatt ein sterk auke dei seinare åra, med 264 innkomne saker i 2015, 258 saker i 2014, 255 saker i 2013, og 259 saker i 2012 som då var det høgaste talet sidan 1998. Innkomne barnevernsaker på 52 er rekordnotering. Saksbehandlingstida for sivile saker hadde ein markant nedgang frå 174 dagar i 2013 til 158 dagar i 2014, medan gjennomsnittleg saksbehandlingstid for 2015 var 167 dagar, som også er godt innanfor målsetjinga på 180 dagar.

Inngangen på straffesaker er på omtrent same nivå som i 2014. Rettstimetale har hatt ein sterk nedgang frå i fjor, som også hadde sterk nedgang frå året før.

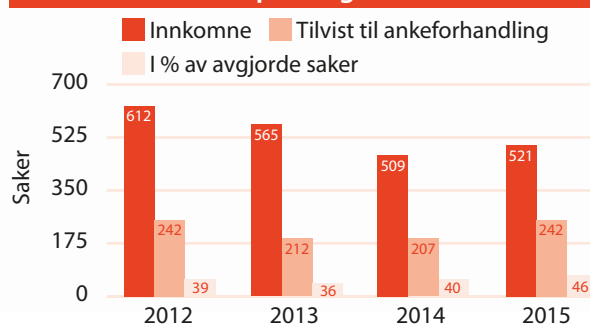
For 2015 viser inngangen på ankar over vedtak og orskurdar i straffesaker ein svak nedgang, med 556 mot 606 i 2014. Det kan elles for denne sakstypen visast til at frå ein topp på 729 saker i 2002, fall inngangen på saker kvart år til 438 saker i 2011, for deretter å stiga til 505 saker i 2012, 643 saker i 2013, 606 i 2014, og som sagt 556 i 2015.

Straffesaker

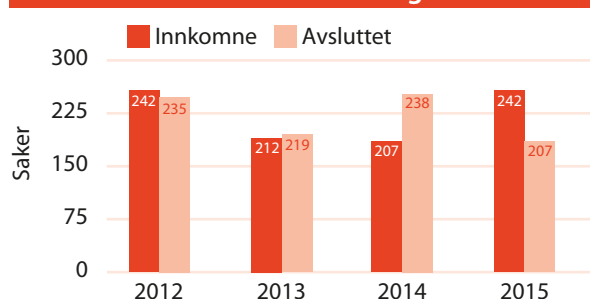
Det kom i 2015 inn 521 ankar over dommar i straffesaker til ankeprøving etter straffeprosesslova § 321, noko som er ein liten auke frå året før med 509. Om lag halvparten av ankane gjeld bevisvurderinga under skuldspørsmålet (fullstendig anke), medan halvparten er avgrensa til å gjelda straffutmålinga, saksbehandlinga eller lovbruken i tingretten.

Av dei innkomne straffesakene skal anke i ei sak med strafferamme over 6 år utan vidare visast til ankeforhandling, medan ankar i andre saker kan verta nekta fremja når det er klart at anken ikkje vil føra fram. I 2015 vart 46 % av ankane i straffesaker viste til ankeforhandling mot 40 % i 2014, og 37 % i 2013. Dette er ein tendens som det ikkje er funne annan forklaring på enn karakteren på sakene som er komne inn, men tilvisingsprosenten ligg på eit høgt nivå, også i høve til dei andre lagmannsrettane.

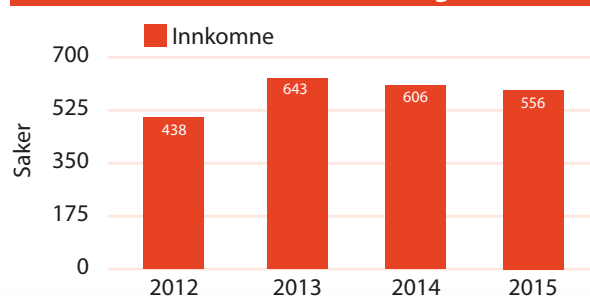
Straffesaker - ankeprøving

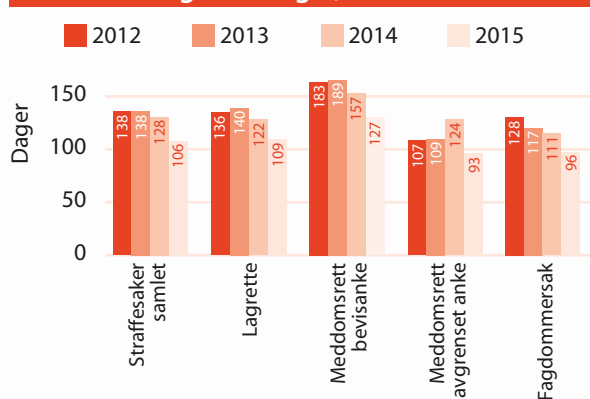
Straffesaker til ankeforhandling

Straffesaker - anke over vedtak og orskurdar

Saksavviklingstid i dagar, ankar over dommar

46 % av ankane vart fremja, medan 6 % vart avgjort på annan måte under ankeprøvinga. Dette omfattar både saker som vert avviste av formelle grunnar og saker der lagmannsretten finn det klart at tingrettens dom bør opphevast eller at den bør endrast til gunst for den sikta.

Det er vist i alt 242 saker til ankeforhandling, mot 207 i 2014. Det er avvikla 207 saker mot 238 i 2014.

Av dei enkelte sakstypene er det med tala for 2014 i parentes, avvikla 40 (51) lagrettesaker, 74 (78) bevisankar med meddomsrett, 31 (33) avgrensa ankar med meddomsrett og 62 (76) fagdommarsaker.

Sjølv om variasjonane i inngangen på dei ulike sakstypene ikkje er så store, går det likevel fram at fagdommarsakene over dei siste åra har hatt ein merkbar nedgang, medan bevisankar med meddomsrett og lagrettesaker synest å stabilisera seg på eit høgare nivå enn tidlegare.

Gjennomsnittleg saksbehandlingstid for avgrensa ankar i fagdommar saker er 96 dagar, og 93 dagar for avgrensa ankar med meddomsrett. Gjennomsnittleg sakbehandlingstid for lagrettesaker er 109 dagar. Saksbehandlingstida for bevisankar med meddomsrett er 127.

I 2015 var det behandla 556 ankar over vedtak og orskurdar i straffesaker, det som tidlegare vart kalla kjæremål. Tilsvarende tall var 606 i 2014 og 643 i 2013. Ca 60 % av sakene gjeld varetektsfengslingar. Andre vanlege sakstypar er mellombels beslag av førarkort og besøks/kontaktforbod. Desse sakene er prioriterte og vert behandla skriftleg etter kvart som dei kjem inn med ei gjennomsnittlig behandlingstid på fire dagar (1-2 dagar i fengslingssaker).

Lagrettesaker er saker der tiltalte har anka tingrettens dom for så vidt gjeld bevisvurderinga under skuldspørsmålet, og der strafferamma er fengsel i meir enn seks år. Desse ankane kan ikkje ankeprøvast, noko som inneber at den tiltalte har krav på ny behandling, og med lagrette. Lagretten på 10 (fem kvinner og fem menn) avgjer skuldspørsmålet, og ved fellande

svar deltek lagrettens ordførar saman med tre andre medlemmer av lagretten (etter loddtrekking) saman med dei tre juridiske dommarane i behandlinga av straffutmålinga.

Meddomsrett, bevisanke er saker der tiltalte har anka tingrettens dom for så vidt gjeld bevisvurderinga under skuldspørsmålet, men der strafferamma er fengsel inntil seks år. Her har ikkje tiltalte krav på ny behandling. Dette inneber at tre lagdommarar føreteik ei prøving av anken på bakgrunn av skriftleg behandling. Dersom dei tre dommarane finn det klart at anken ikkje vil føra fram, vert den nekta fremja til behandling. Vert anken vist til ankeforhandling, vert rett sett med tre juridiske dommarar og fire meddommarar.

Meddomsrett, avgrensa anke er saker der tiltalte har anka tingrettens dom for så vidt gjeld straffutmålinga (eller saksbehandlinga/lovbruken) og der strafferamma er fengsel i meir enn seks år. Også her har tiltalte krav på ankebehandling, jf. ovanfor. Ved ankeforhandlinga deltek tre juridiske dommarar og fire meddommarar.

Fagdommarsaker er saker der tiltalte har anka tingrettens dom for så vidt gjeld straffutmålinga (eller saksbehandlinga/lovbruken), og der strafferamma er under seks år. I desse saken vert det føreteike ei ankeprøving som vist til for meddomsrett, bevisanke. Vert anken vist til ankeforhandling, deltek tre juridiske dommarar.

Sivile saker

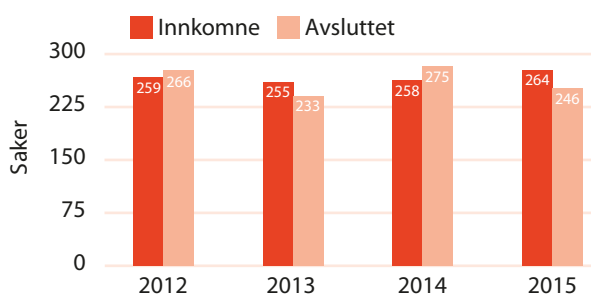
Det er komne inn i alt 264 ankar over dommar i sivile saker i 2015, og er som nemnt ein klar auke frå åra før. Det er avvikla 246 saker med ei gjennomsnittleg saksbehandlingstid på 167 dagar som ligg godt innanfor målet på 6 månaders behandlingstid.

I 2015 kom det også inn 173 ankar over vedtak og orskurdar i sivile saker, (tidligere kjæremål) som er ein nedgang frå 2014 der inngangen var på 203 saker. Nedgangen kjem etter ein sterk auke frå 146 saker i 2008 til toppnoteringa i 2013 og 2014 på 203 saker. Eksempel på slike saker er klage over saksbehandlinga i tingretten, mellombels avgjerder i saker etter barnelova og ulike spørsmål om tvangsfullføring, gjeldsordning og konkurs. Desse sakene vert som regel behandla skriftleg. Det vart avvikla 168 saker. Saksbehandlingstida er uendra på i overkant av éin månad.

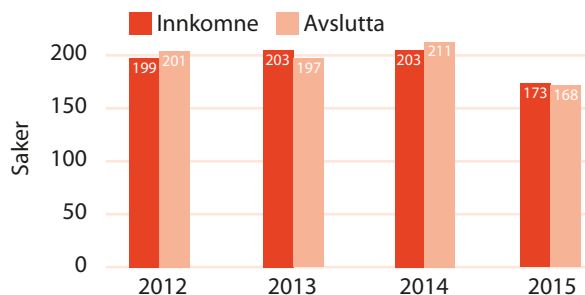
I tillegg til ankesakene behandlar lagmannsretten overskjøn, som er rettsmiddel mot skjøn i tingrettane og jordskifterettane. Skjøn kan gjelda forskjellige typar saksforhold; men i dei fleste tilfella gjeld det verdsetting av fast eigedom, som utmåling av erstatning ved ekspropriasjon, innløyising av festetomter eller odelsløyising av landbrukseigedommar. Lagmannsretten tok i mot 8 og behandla 13 overskjøn i 2015, inngangen var attende på tidlegare nivå etter noko høgare inngang (15) i 2013.

Saker om overprøving av avgjerder i Trygderetten vert behandla av lagmannsretten som første instans. Sjølv om Trygderetten er eit forvaltningsorgan, ikkje ein domstol, går desse sakene direkte til lagmannsretten utanom tingretten. Dei fleste sakene gjeld krav på uføretrygd. I 2015 tok lagmannsretten i mot 24 saker og avgjorde 18 saker med ei gjennomsnittleg behandlingstid på i underkant av 7 månader.

Sivile saker - sivile ankesaker

Sivile saker - Anke over vedtak og orskurdar

Saksavviklingstid i dagar, ankar over dommar

Lagmannsretten har også i 2015 hatt færre dommarårsverk enn til dømes ressursfordelingsmodellen skulle tilseia, og det er berre ved ekstraordinær innsats at det kan visast til såpass gode resultat både når det saksavvikling og saksbehandlingstid.

2015 – Nok et skjebneår for juryordningen

**Av førstelagmann
Dag Bugge Nordén**

“Et skjebneår for juryordningen” var tittelen på en artikkel i vår årsmelding for 2009.

Hensikten med artikkelen var ikke å debattere juryordningen, men å redegjøre for viktig rettsutvikling som hadde funnet sted i 2009. Nå er det behov for en oppdatering.

Som introduksjon nevnes kort at den ordning at skyldspørsmålet i alvorlige straffesaker i lagmannsretten avgjøres av en jury (i loven kalt lagrette, som ikke må forveksles med lagmannsretten som betegnelse på domstolen) bestående av ti lekfolk, ble innført i Norge fra 1. januar 1890. I alminnelige straffesaker i lagmannsretten blir skyldspørsmålet avgjort av en meddomsrett bestående av tre lagdommere og fire lekdommere. Det er redegjort nærmere for behandlingsmåten i avsnittet om saksavvikling og statistikk.

Den viktigste innvendingen mot juryordningen har i alle år vært at juryens avgjørelse av skyldspørsmålet ikke blir begrunnet. Skyldspørsmålet avgjøres ved at juryen besvarer skyldspørsmålet ved å svare enten “ja med flere enn seks stemmer” eller “nei” uten angivelse av stemmetall. Etter straffeprosessloven § 40 første ledd skal det ikke gis noen begrunnelse. Hvis tiltalte kjennes skyldig, avgjøres straffutmålingen på samme måte som i meddomsrett av de tre lagdommerne sammen med fire av jurymedlemmene.

Det har vært stilt spørsmål ved om det strider mot den tiltaltes rett til rettferdig rettergang etter artikkel 6 nr. 1 i Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) at juryens avgjørelse ikke er begrunnet.

I skjebneåret 2009 var dette tema for Høyesterett i to plenumsdommer 12. juni (Rt. 2009 side 750 og Rt. 2009 side 773). Høyesterett kom til at den norske juryordningen på visse vilkår ikke var i strid med menneskerettighetene. Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) hadde på den annen side i en dom 13. januar 2009 i den såkalte Taxquet-saken kommet til motsatt resultat i en sak som gjaldt juryordningen i Belgia. Den belgiske juryordningen hadde betydelige fellestrekk med den norske. Dommen i Taxquet-saken var som vanlig avsagt i et kammer med syv dommere. Etter krav fra Belgia tillot imidlertid EMD at dommen skulle overprøves ved behandling i såkalt storkammer med 17 dommere. Denne ordningen benyttes sjelden og i enkelte særlig prinsipielle saker. Det var knyttet stor spenning til utfallet. Storkammeret kom i en dom 16. november 2010 til at juryordningen som sådan ikke var i strid med EMK artikkel 6 nr. 1 og fravek på viktige punkter rettsoppfatningen i kammerets dom. Begrunnelsen faller på vesentlige punkter sammen med begrunnelsen Høyesterett hadde gitt i plenumsdommene fra 2009.

En dom 13. november 2009 (Rt. 2009 side 1439) kom Høyesterett under dissens 4-1 likevel til at det fulgte av menneskerettskonvensjonen at lagmannsretten unntaksvis måtte gi en begrunnelse for juryens avgjørelse om å kjenne tiltalte skyldig. Kriteriet for dette unntaket var at det finnes “nødvendig for å gi den domfelte og allmennheten et tilstrekkelig grunnlag for å etterprøve hvorfor han eller hun er

for revidert lagretteordning. Selv var jeg medlem av utvalget og hørte til fraksjonen som gikk inn for meddomsrett.

Etter Juryutvalgets delte innstilling stoppet reformprosessen stoppet opp en tid, men ble tatt opp igjen etter Stortingsvalget høsten 2013. I regjeringserklæringen heter det: "Regjeringen vil øke rettssikkerheten ved å endre juryordningen". Spørsmålet har siden vært til behandling i Justisdepartementets lovavdeling, uten at vi har noe kjennskap til hva som kan tenkes å komme ut av det – eller når.

Saken tok imidlertid en ny vending 11. desember 2014. Da fremsatte tre stortingsrepresentanter fra Kristelig folkeparti et såkalt representantskapsforslag til Stortinget (Dokument 8:43 S) om å oppheve juryordningen og erstatte den med meddomsrett. I Justiskomiteéns innstilling 2. juni 2015, Innst. 330 S (2014-2015) fikk forslaget tilslutning av komiteéns flertall, bestående av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig folkeparti, mens komiteéns medlem fra Senterpartiet stemte imot.

kjent skyldig", og det finnes "springende punkter" som kan beskrives og forklares. Denne rettsoppfatningen har Høyesterett fulgt senere det resultat at enkelte dommer i jursaker, riktignok ikke dommer av Agder lagmannsrett, har blitt opphevet, og saken måtte behandles på nytt. Det har skapt betydelig usikkerhet at vi som administrerer jursaker i lagmannsrettene må vurdere i den enkelte sak om det foreligger slike "springende punkter" som medfører at Høyesterett i ettertid ville kreve en begrunnelse.

I Norge har det iallfall de siste fem årene vært bred politisk enighet om at situasjonen er utilfredsstillende, og at det bør gjennomføres en reform som innebærer at skyldspørsmålet blir begrunnet også i de alvorligste straffesakene, hvor mest står på spill for tiltalte. Regjeringen oppnevnte 21. mai 2010 et lovutvalg, Juryutvalget, til å utrede dette spørsmålet. Utvalgets ti medlemmer var delt på midten i synet på hvilken løsning som burde velges. Fem medlemmer gikk inn for at alle straffesaker burde behandles med meddomsrett, mens fem medlemmer gikk inn for en

Flertallet oppsummerte sitt standpunkt slik:

“Flertallet viser til at meddomsrett er et kjent og allerede innarbeidet system. Man kan derfor avvike juryordningen og gå over til å behandle alle bevisanker i meddomsrett etter samme mal som eksisterer i dag. Dette vil ikke kreve store omkostninger, fordi systemet er kjent både for dommerne og saksbehandlerne. I tillegg vil man ved å avvike juryordningen og erstatte den med meddomsrett, innføre et system som vil bidra til en enhetlig behandling av alle ankesaker i lagmannsretten hvor bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet skal prøves, noe som vil bidra til å øke rettssikkerheten. Flertallet viser til at mellomløsningen som lagrettefraksjonen i Juryutvalget foreslår vil innebærer et nytt system, på et svært komplekst område som ikke er utprøvd. Flertallet viser til at et

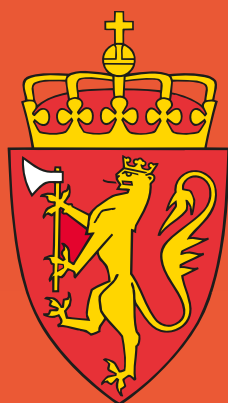
av hovedformålene ved å oppheve juryordningen og erstatte den med meddomsrett er å styrke rettssikkerheten. Det vil derfor være lite hensiktsmessig å justere jurysystemet vi har i dag, spesielt når vi kan avvike juryordningen og erstatte det med et system som vi vet fungerer godt.”

Stortinget traff 8. juni 2015 med 82 mot 15 stemmer følgende vedtak:

“Stortinget ber regjeringen fremme forslag om oppheving av juryordningen og erstatte den med meddomsrett, hvor lekmannselementet fremdeles skal stå sterkt og rettens avgjørelser skal begrunnes.”

Ettersom det nå er bred politisk enighet om å erstatte juryordningen med en meddomsrett etter dagens prosessordning for meddomsrettssaker, må det trygt kunne sies at 2015 har vært et nytt skjevneår for juryen. Ved årets utgang har det imidlertid ennå ikke kommet noe fra Justisdepartementet, og i mellomtiden behandles omkring 300 jurysaker årlig i lagmannsrettene, hvorav vår andel pleier å være mellom 40 og 50.

Neste skritt i prosessen blir å avgjøre hvilken sammensetning meddomsretten skal ha. Under Stortingets behandling av forslaget om å oppheve juryordningen ble dette spørsmålet holdt åpent. De mest aktuelle alternativene for tiden er nok tre fagdommere og fire meddommere, som i dagens meddomsrett, tre fagdommere og seks meddommere i de alvorligste sakene eller to fagdommere og fem meddommere. Juryutvalgets meddomsrettsfraksjon gikk inn for det siste alternativet, mens det i lagmannsrettene har vært stor oppslutning om tre fagdommere og fire meddommere. Et problem med seks meddommere er kostnadene ved å bygge om en del rettssaler til å romme ni dommere ved dommerbordet.

AGDER
LAGMANNSRETT